

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В.Геруш
“ 28 ” _____ 2020 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)

з вивчення навчальної дисципліни

«СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 «Стоматологія»
Освітній ступінь	«Магістр стоматології»
Курс навчання	V
Форма навчання	денна
Кафедра	соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Схвалено на методичній нараді кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я «20» серпня 2020 року (протокол №1).

Завідувач кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я,
доцент _____ І.В. Навчук

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін гігієнічного профілю «25» серпня 2020 року (протокол № 1).

Голова предметної методичної
комісії _____ С.Є. Дейнека

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	1. Навчук Ігор Васильович – зав.кафедри, к.мед.н., доцент, navchuk.igor@bsmu.edu.ua 2. Бідучак Анжела Степанівна – к.мед.н., доцент, biduchak.anzhela@bsmu.edu.ua 3. Чорненко Жанетта Анатоліївна – к.мед.н., доцент, chornenka.zhanetta@bsmu.edu.ua 4. Доманчук Тетяна Ілівна – асистент – domanchuk.tetyana@bsmu.edu.ua 5. Петришен Олександр Іванович – к.мед.н., асистент – petryshen@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/sotsialnoyi-meditsini-ta-ooz/
Веб-сайт кафедри	http://ozo.bsmu.edu.ua/
E-mail	ozo@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці вул. Ю.Федьковича,16
Контактний телефон	-

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3 кредити
Загальна кількість годин	90 годин
Лекції	10 годин
Практичні заняття	20 годин
Самостійна робота	60 годин
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Навчальна дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я» передбачає опанування громадського здоров'я населення на основі аналізу комплексу медичних показників: демографічних, захворюваності, інвалідності, фізичного розвитку та вивчення діяльності системи охорони здоров'я щодо забезпечення збереження, зміцнення, та відновлення стоматологічного здоров'я населення, у т.ч. організації медичної допомоги лікаря-стоматолога та системи громадського здоров'я.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vidnuzbukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinuyvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);

- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscopyliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
історія медицини	вивчення правових і організаційних засад галузі охорони здоров'я;
інформатика	формування профілактичного напрямку діяльності майбутніх лікарів з урахуванням можливого впливу на здоров'я населення чинників різного походження, оцінки ризику при розробці комплексних медико-соціальних заходів у взаємодії з системою громадського здоров'я
етика	
гігієна та екологія	
епідеміологія	
соціологія та медичної соціологія	
основи економічних теорій	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомити студентів з історією соціальної медицини, як науки, проаналізувати закономірності формування здоров'я населення і діяльності системи охорони здоров'я для розроблення методів забезпечення високого потенціалу громадського здоров'я як вирішального чинника розвитку суспільства і набуття компетентностей щодо дослідження, аналізу та оцінки показників здоров'я населення, організації, ресурсного забезпечення та діяльності системи охорони здоров'я, розробки з позицій доказової медицини рекомендацій з попередження і усунення шкідливого впливу чинників на здоров'я та з удосконалення організації стоматологічної допомоги населенню і системи громадського здоров'я.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння методів визначення, аналізу та оцінки основних показників популяційного здоров'я за окремими критеріями та у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають;
- засвоєння закономірностей і особливостей формування популяційного здоров'я;
- засвоєння принципів розробки заходів задля збереження і зміцнення здоров'я населення та окремих його контингентів;
- засвоєння теоретичних основ та правових засад системи охорони здоров'я, її функцій та стратегічних напрямів розвитку;
- засвоєння засад, напрямів, завдань системи громадського здоров'я.
- засвоєння основ організації медичної допомоги, принципів оцінки організації та якості надання різних видів медичної допомоги населенню в умовах реформування галузі охорони здоров'я;
- формування знань з питання експертизи втрати працездатності, її видів, порядку організації та дій медичних працівників щодо конкретних ситуацій експертизи втрати працездатності;
- засвоєння принципів розробки управлінських рішень, спрямованих на вдосконалення діяльності закладів охорони здоров'я;
- засвоєння принципів розробки заходів з підвищення якості медичної допомоги, у т.ч. стоматологічної.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

7.2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3 Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність спілкуватися англійською мовою.

ЗК 6І Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 9 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11 Здатність працювати в команді.

ЗК 12 Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 13 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 2 Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

ФК 3 Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

ФК 4 Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

ФК 5 Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

ФК 12 Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

ФК 13 Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

ФК 14 Спроможність ведення нормативної медичної документації.

ФК 15 Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

ФК 17 Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

7.2. Знати:

- ✓ теоретичні основи, сучасні принципи та правові засади охорони здоров'я;
- ✓ визначення соціальної медицини та організації охорони здоров'я як науки та предмету викладання, її значення для практики охорони здоров'я;
- ✓ історію розвитку охорони здоров'я, етапи її становлення;
- ✓ визначення демографії, її складові частини;
- ✓ методи вивчення захворюваності, її види;
- ✓ організацію системи охорони здоров'я;
- ✓ види стоматологічної допомоги та основні типи закладів охорони здоров'я;
- ✓ основні характеристики якості медичної допомоги;
- ✓ основні складові поліпшення якості стоматологічної допомоги, вимог до стандартизації медичної допомоги;
- ✓ базову інформацію про медико-соціальну експертизу;
- ✓ основні нормативні документи, що регулюють встановлення виду, ступеню та тривалості непрацездатності;
- ✓ основні види тимчасової непрацездатності та порядку її проведення;
- ✓ основні показники, що характеризують діяльність основних стоматологічних закладів та підрозділів охорони здоров'я;
- ✓ основні медико-організаційні чинники, що впливають на діяльність лікаря-стоматолога підрозділу, закладу охорони здоров'я;
- ✓ принципи і методи пропаганди здорового способу життя;
- ✓ про стан здоров'я пацієнта і населення та принципів стоматологічної профілактики;
- ✓ системи офіційного документообігу в професійній роботі лікаря-стоматолога, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології.

7.3. Уміти:

- ✓ -визначати та аналізувати основні показники громадського здоров'я у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають;
- ✓ заповнювати облікові документи для вивчення природнього руху населення;
- ✓ заповнювати облікові документи для реєстрації окремих видів захворюваності;
- ✓ визначати та аналізувати показники захворюваності: загальної, інфекційної, важливої неепідемічної, госпіталізованої;
- ✓ заповнювати облікові документи лікувально-профілактичних закладів.
- ✓ організувати власну роботу та роботу в команді з молодшим персоналом або в міждисциплінарній команді;
- ✓ визначати раціональний медичний маршрут пацієнта;
- ✓ здійснювати контроль якості медичного обслуговування на підставі статистичних даних, експертного оцінювання та даних соціологічних досліджень, визначати фактори, що перешкоджають підвищенню якості та безпеки медичної допомоги; обґрунтовувати управлінські рішення щодо підвищення якості та безпеки медичної допомоги;
- ✓ в змодельованій клініко-організаційній ситуації на підставі даних про захворювання та його перебіг визначити наявність та вираженість обмежень життєдіяльності, вид, ступінь та тривалість непрацездатності;
- ✓ оформляти відповідні документи, що засвідчують тимчасову непрацездатність;
- ✓ розраховувати та оцінювати основні показники діяльності лікаря-стоматолога, підрозділу, закладу медичної допомоги

8.3 Демонструвати:

ПРН 6 Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН 7 Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань

ПРН 14 Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН 16 Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 17 Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 18 Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19 Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20 Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис кожного модуля дисципліни:

8.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів).

- Аналізувати та оцінювати стан здоров'я населення.
- Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- Оцінювати вплив несприятливих чинників на стан здоров'я населення, (індивідуальне, сімейне, популяційне) в умовах медичного закладу за стандартними методиками, оцінювати ризик.

8.2. Тематична структура модуля (змістових модулів).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин 3 кредити ECTS.**

Тема 1. Громадське здоров'я як наука та його значення для практики охорони здоров'я. Громадське здоров'я як наука та предмет викладання. Основні терміни та визначення, історія створення системи громадського здоров'я. Основні оперативні функції

громадського здоров'я. Основні послуги громадського здоров'я. Сучасний розвиток системи громадського здоров'я в Україні і світі. Інфраструктура громадського здоров'я.

Тема 2. Комплексна оцінка здоров'я населення. Електронне здоров'я. Показники здоров'я населення. Основні джерела інформації при вивченні здоров'я населення. Критерії та групи здоров'я. Комплексна оцінка індивідуального здоров'я. Оцінка якості життя. Комплексна оцінка здоров'я населення. Інтегральні показники комплексної оцінки здоров'я населення: коефіцієнт життєстійкості населення; індекс людського розвитку. Показники системи оцінки здоров'я населення ВООЗ (Summary Measures of Population Health): показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на інвалідність – DALE (disability-adjusted life expectancy); показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на здоров'я – HALE (health-adjusted life expectancy).

Тема 3. Здоров'я населення: основні детермінанти.

Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я»: загальнофілософський, індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний. Здоров'я населення як умовне статистичне поняття. Методи вивчення здоров'я. Показники здоров'я населення: демографічні (народжуваність, смертність, середня очікувана тривалість життя); фізичного розвитку; захворюваності; інвалідності. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення: рівень і спосіб життя людей, стан навколишнього середовища, біологічні чинники, доступність і якість медичної допомоги. Особливості здоров'я різних статевовікових, професійних груп населення. Стратегії громадського здоров'я щодо збереження здоров'я.

Тема 4. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.

Моніторинг захворюваності і поширеності хвороб. Реєстри інфекційних і неінфекційних захворювань. Моніторинг захворювань та показників здоров'я матерів і дітей, психічного здоров'я, соціального здоров'я. Реєстри екологічно обумовлених захворювань, професійно обумовлених захворювань. Епідагляд за травмами. Діагностування здоров'я місцевих громад, виявлення прогалів, нерівностей в здоров'ї, потреб для планування дій.

Тема 5. Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань.

Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань. Хвороби системи кровообігу, онкологічні, нервово-психічні захворювання, цукровий діабет, туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД, травматизм, алкоголізм, наркоманія та токсикоманія як медико-соціальні проблеми. Провідні чинники, що впливають на ці захворювання. Динаміка основних показників. Значення комплексного підходу щодо зниження окремих видів захворюваності.

Тема 6. Організація надання первинної, вторинної та третинної медичної допомоги.

Сутність поняття «первинна медична допомога» (ПМД). Принципи організації ПМД на засадах сімейної медицини. Роль сімейного лікаря (загальної практики) в забезпеченні медичних потреб населення. Моделі роботи сімейного лікаря. Роль лікаря-стоматолога (сімейного стоматолога) у функціонуванні інституту сімейної медицини. Система організації надання вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги міському та сільському населенню. Структура, штати та діяльність різних видів лікувально-профілактичних закладів, що надають населенню вторинну та третинну медичну допомогу. Оцінка ефективності організації надання допомоги різним контингентам населення. Заходи для поліпшення організації і діяльності медичних закладів другого та третього рівня надання медичної допомоги.

Тема 7. Організація надання первинної (поза лікарняної та вузькоспеціалізованої) та стаціонаророзамінної медичної допомоги. Сутність поняття «первинна медична допомога» (ПМД). Принципи організації ПМД на засадах сімейної медицини. Роль сімейного лікаря (загальної практики) в забезпеченні медичних потреб населення. Роль лікаря-стоматолога (сімейного стоматолога) у функціонуванні інституту сімейної медицини.

Тема 8. Організація надання вторинної та третинної медичної допомоги населенню. Система організації надання вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги міському та сільському населенню. Структура, штати та діяльність різних видів лікувально-профілактичних закладів, що надають

населенню вторинну та третинну медичну допомогу. Оцінка ефективності організації надання допомоги різним контингентам населення. Заходи для поліпшення організації і діяльності медичних закладів другого та третього рівня надання медичної допомоги.

Тема 9. Особливості медичного забезпечення сільського населення. Етапи надання медичної допомоги сільському населенню. Структура та функції закладів сільської лікарської дільниці, центральної районної лікарні (ЦРЛ), обласної лікарні. Госпітальні округи.

Тема 10. Паліативна та хоспісна допомога населенню. Оцінка стану здоров'я літніх людей, її особливості. Основні тенденції організації геріатричної допомоги в світі та Україні. Лікувально-профілактичні заклади (підрозділи) та інші заклади, що надають медико-соціальну допомогу літнім людям в Україні. Паліативна та хоспісна допомога.

Тема 11. Морально-етичні та правові аспекти втручання в охороні здоров'я. Розвиток репродуктивної медицини. Штучне запліднення, сурогатне материнство, донатія гамет: морально-етичні аспекти. Роль репродуктивної медицини у вирішенні проблеми низької народжуваності. Морально-етичні та правові аспекти трансплантації.

Тема 12. Організація проведення експертизи втрати працездатності (тимчасової та стійкої).

Лікарсько-консультативна комісія (ЛКК): функції, склад, організація роботи. Зміст, призначення та порядок заповнення облікових документів, які використовуються при проведенні експертизи тимчасової непрацездатності. Значення листка непрацездатності як облікового, юридичного та фінансового документу. Визначення тактики різних посадових осіб лікувально-профілактичних закладів стосовно конкретних видів і випадків тимчасової непрацездатності. Оформлення листків непрацездатності при окремих видах і випадках тимчасової непрацездатності. Визначення переліку хвороб, організація постійного моніторингу. Набір показників (DALE, HALE), що характеризують глобальний тягар хвороб: методика розрахунку та оцінка. Значення результатів дослідження тягаря хвороб для системи громадського здоров'я. Поліпшення здоров'я найменш соціально захищених верств населення. Заходи щодо зменшення захворюваності та смертності від найбільш поширених захворювань в Україні та Європі.

Медико-соціальні експертні комісії (МСЕК), їх види (за адміністративно-територіальною ознакою, за профілями). Функції МСЕК. Зміст, призначення та порядок заповнення основних документів стійкої втрати працездатності, які використовуються при експертизі. Визначення та оцінка тактики МСЕК стосовно встановлення причини та груп інвалідності при окремих її видах. Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності. Інвалідність як показник здоров'я населення. Порушення функцій організму, що призводять до інвалідності. Групи інвалідності. Причини інвалідності. Класи хвороб, що зумовлюють основні причини інвалідизації населення. Показники інвалідності: загальна інвалідність (контингенти інвалідів), первинна інвалідність (інвалідизація). Структура причин загальної та первинної інвалідності. Травматизм, як причина інвалідності дитячого та дорослого населення. Інвалідність серед дитячого та дорослого населення. Регіональні особливості та динаміка показників інвалідності.

Тема 13. Організація та проведення експертизи втрати працездатності населення. Завдання лікуючих лікарів при проведенні експертизи тимчасової втрати працездатності. Лікарсько-консультативна комісія (ЛКК): функції, склад, організація роботи. Причини тимчасової непрацездатності. Оформлення та порядок видачі листків непрацездатності при окремих видах і випадках тимчасової непрацездатності. Причини стійкої непрацездатності. Групи інвалідності. Медико-соціальні експертні комісії (МСЕК), їх види та функції. Методика вивчення та обчислення показників інвалідності населення. Структура інвалідності по причинах та групах. Динаміка інвалідності. Особливості інвалідності внаслідок стоматологічних захворювань.

Тема 14. Стійка втрата працездатності та показники інвалідності населення. Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності. Інвалідність як показник здоров'я населення. Порушення функцій організму, що призводять до інвалідності. Групи інвалідності. Причини інвалідності. Класи хвороб, що

зумовлюють основні причини інвалідизації населення. Показники інвалідності: загальна інвалідність (контингенти інвалідів), первинна інвалідність (інвалідизація). Структура причин загальної та первинної інвалідності. Травматизм, як причина інвалідності дитячого та дорослого населення. Інвалідність серед дитячого та дорослого населення. Регіональні особливості та динаміка показників інвалідності.

Тема 15. Стоматологічне здоров'я населення та організація стоматологічної допомоги.

Характеристика стоматологічного статусу популяції. Критерії стоматологічного здоров'я, що підлягають вимірюванню. Роль біогеохімічних провінцій та рівня антропогенних забруднень у епідеміології стоматологічних захворювань. Облікові та звітні документи для вивчення стоматологічної захворюваності, правила їх заповнення, показники та індекси. Етапність і спеціалізація стоматологічної допомоги. Організація стоматологічної допомоги міському та сільському населенню. Виїзні форми надання стоматологічної допомоги. Організація стоматологічної допомоги вагітним та дітям. Дитяча стоматологічна поліклініка (відділення), функції, структура, аналіз роботи.

Тема 16. Аналіз діяльності стоматологічних закладів. Методика проведення експертних оцінок якості надання стоматологічної допомоги. Облікові та звітні документи для вивчення стоматологічної захворюваності, правила їх заповнення, показники та індекси. Етапність і спеціалізація стоматологічної допомоги. Організація стоматологічної допомоги міському та сільському населенню. Виїзні форми надання стоматологічної допомоги. Профілактична робота міської (районної) стоматологічної поліклініки та лікаря-стоматолога.

Тема 17. Поняття якості та ефективності медичної допомоги, їх критерії.

Організація проведення експертної оцінки діяльності медичних закладів, їх підрозділів і медичних працівників. Методика визначення рівня якості лікування, моделей кінцевих результатів. Складові частини якості: структурна якість; якість технологій; якість результатів. Поняття про медичну, соціальну і економічну ефективність медичної допомоги. Інтегральний коефіцієнт ефективності. Стандарти якості медичної допомоги. Стандарти медичних технологій. Застосування клінічних протоколів.

Тема 18. Організація підприємницької діяльності. Методика складання бізнес-плану. Загальні основи менеджменту в охороні здоров'я. Основні теорії менеджменту. Принципи, цілі та процес управління маркетингом. Внутрішні та зовнішні фактори маркетингу. Методика складання бізнес-плану при організації підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я.

Тема 19. Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.

Стреси і конфлікти як причина неінфекційних захворювань. Психогігієна як основа профілактики.

Тема 20. Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення.

Ефективне представлення даних про здоров'я. Традиційні форми представлення даних у вигляді діаграм та таблиць. Візуалізація даних за допомогою сучасних технологій: інфографіка, анімація, інтеракція. Форми представлення: плакати, листівки, буклети, презентації, фільми.

Тема 21. Принципи, завдання та методи санітарної просвіти в стоматології. Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога.

Значення стоматологічної міської (районної) поліклініки в системі медичної допомоги населенню, її завдання, функції, структура, аналіз роботи. Зміст і організація роботи лікарів-стоматологів міської (районної) поліклініки. Профілактична робота міської (районної) стоматологічної поліклініки та лікаря-стоматолога.

Тема 22. Надзвичайні ситуації в охороні здоров'я. Надзвичайні ситуації в охороні здоров'я. Медицина катастроф. Актуальні проблеми міжнародного здоров'я. Біотероризм як серйозний виклик та глобальна загроза міжнародному здоров'ю в XXI столітті.

Тема 23. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Захист курсової роботи. Значення комунікації в питаннях збереження і зміцнення здоров'я. Форми комунікацій. Комунікаційні канали. Значення зв'язків із громадськістю та засобами масової

інформації. Проблеми та можливі помилки. Прес-реліз в громадському здоров'ї – важлива форма донесення медичної інформації до широкого загалу: правила складання та використання.

Тема 24. Промоція стоматологічного здоров'я. Поняття «промоція стоматологічного здоров'я» та його аспекти (загальнодержавний, громадський, біотичний тощо). Види, напрямки та рівні профілактики в стоматології (первинна, вторинна та третинна). Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога. Індекси карієсу та гігієни порожнини рота, запального процесу ясен.

Тема 25. Адвокація, комунікація та соціальна мобілізація в інтересах стоматологічного здоров'я. Принципи, завдання та методи інформаційно-роз'яснювальної діяльності (адвокації) в стоматології. Суть комунікації та соціальної мобілізації в інтересах стоматологічного здоров'я.

Тема 26. Теоретичні основи управління. Закони, принципи та методи управління. Теоретичні основи управління. Закони, принципи та методи управління. Особливості управління в системі охорони здоров'я. Чинники, що впливають на ефективність управління охороною здоров'я: Роль менеджера в системі охорони здоров'я. Організація управління системою охорони здоров'я в Україні.

Тема 27. Підготовка до підсумкового модульного контролю.

Тема 28. Підсумковий модульний контроль

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індивідуальна робота
Лекції	Практичні заняття				
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Громадське здоров'я як наука та його значення для практики охорони здоров'я.	2	2			
Тема 2. Комплексна оцінка здоров'я населення. Електронне здоров'я.	2		2		
Тема 3. Здоров'я населення: основні детермінанти.	3			3	
Тема 4. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	3			3	
Тема 5. Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань	3			3	
Тема 6. Організація надання первинної, вторинної та третинної медичної допомоги.	2	2			
Тема 7. Організація надання первинної (поза лікарняної та вузькоспеціалізованої) та стаціонаророзамінної медичної допомоги.	2		2		
Тема 8. Організація надання вторинної та третинної медичної допомоги населенню.	2		2		
Тема 9. Особливості медичного забезпечення сільського населення.	3			3	
Тема 10. Паліативна та хоспісна допомога населенню.	2		2		
Тема 11. Морально-етичні та правові аспекти втручання в охороні здоров'я.	3			3	
Тема 12. Організація проведення експертизи втрати працездатності (тимчасової та стійкої).	2	2			
Тема 13. Організація та проведення експертизи втрати працездатності населення.	2		2		
Тема 14. Стійка втрата працездатності та показники інвалідності населення.	3			3	
Тема 15. Стоматологічне здоров'я населення та	2	2			

організація стоматологічної допомоги.					
Тема 16. Аналіз діяльності стоматологічних закладів. Методика проведення експертних оцінок якості надання стоматологічної допомоги.	2		2		
Тема 17. Поняття якості та ефективності медичної допомоги, їх критерії.	3			3	
Тема 18. Організація підприємницької діяльності. Методика складання бізнес-плану.	4	2	2		
Тема 19. Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.	3			3	
Тема 20. Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення.	2		2		
Тема 21. Принципи, завдання та методи санітарної просвіти в стоматології. Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога.	3			3	
Тема 22. Надзвичайні ситуації в охороні здоров'я.	3			3	
Тема 23. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Захист курсової роботи.	2		2		
Тема 24. Поняття «промоція стоматологічного здоров'я» та його аспекти.	3			3	
Тема 25. Адвокація, комунікація та соціальна мобілізація в інтересах стоматологічного здоров'я.	3			3	
Тема 26. Теоретичні основи управління. Закони, принципи та методи управління.	3			3	
Тема 27. Підготовка до підсумкового модульного контролю.	5			5	
Індивідуальна робота (за наявності)	6				6
Підсумковий модульний контроль	2		2		
УСЬОГО ГОДИН	90	10	20	44	6

9. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Громадське здоров'я як наука та його значення для практики охорони здоров'я.	2
2.	Організація надання первинної, вторинної та третинної медичної допомоги.	2
3.	Організація проведення експертизи втрати працездатності (тимчасової та стійкої).	2
4.	Стоматологічне здоров'я населення та організація стоматологічної допомоги.	2
5.	Організація підприємницької діяльності. Методика складання бізнес-плану.	2
	Разом	10

10. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Комплексна оцінка здоров'я населення. Електронне здоров'я.	2
2	Організація надання первинної медичної допомоги, позалікарняної (спеціалізованої та вузькоспеціалізованої) та стаціонарозамінної медичної допомоги.	2
3.	Організація надання вторинної та третинної медичної допомоги.	2
4.	Паліативна та хоспісна допомога населенню.	2
5.	Організація та проведення експертизи втрати працездатності населення.	2
6.	Аналіз діяльності стоматологічних закладів. Методика проведення експертних оцінок якості надання стоматологічної допомоги.	2
7.	Організація підприємницької діяльності. Методика складання бізнес-плану.	2

8.	Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення.	2
9.	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Захист курсової роботи.	2
10.	Підсумковий модульний контроль.	2
	Разом	20

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Здоров'я населення: основні детермінанти.	3
2	Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	3
3.	Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань.	3
4.	Особливості медичного забезпечення сільського населення.	3
5.	Організація медичної допомоги людям літнього віку.	3
6.	Морально-етичні та правові аспекти втручання в охороні здоров'я.	3
7.	Стійка втрата працездатності та показники інвалідності населення.	3
8.	Поняття якості та ефективності медичної допомоги, їх критерії.	3
9.	Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.	3
10.	Принципи, завдання та методи санітарної просвіти в стоматології. Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога.	3
11.	Надзвичайні ситуації в охороні здоров'я.	3
12.	Поняття «промоція стоматологічного здоров'я» та його аспекти.	3
13.	Адвокація, комунікація та соціальна мобілізація в інтересах стоматологічного здоров'я.	3
14.	Теоретичні основи управління. Закони, принципи та методи управління.	3
15.	Підготовка до підсумкового модульного заняття	5
16.	Виконання СРС	6
	Разом	50

12. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (якщо передбачено)

До кожної теми практичного заняття та для теми самостійної роботи передбачено виконання індивідуальної ситуаційної задачі.

13. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

- Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Методи соціальної медицини.
- Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я». Здоров'я населення як умовне статистичне поняття, його медичні показники.
- Провідні групи чинників, які впливають на показники здоров'я.
- Інвалідність населення. Методика вивчення та обчислення показників.
- Фізичний розвиток як показник стану здоров'я.
- Роль лікаря-стоматолога у вивченні та оцінці біологічного і морфо-функціонального розвитку.
- Поняття «промоція стоматологічного здоров'я» та його аспекти.
- Види, напрямки та рівні профілактики в стоматології. Суть санітарно-просвітницької роботи в стоматології.
- Принципи, завдання та методи санітарної просвіти в стоматології. Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога.
- Індекси карієсу та гігієни порожнини рота, запального процесу ясен.
- Біостатистика як основна складова системи доказової медицини, її значення для практики охорони здоров'я
- Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів
- Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка
- Предмет і зміст демографії. Статика та динаміка населення. Переписи населення.
- Показники народжуваності, загальної смертності, природного приросту. Поняття про

середню очікувану тривалість життя.

16. Смертність немовлят (малюкова), її причини. Неонатальна смертність, мертвонароджуваність, перинатальна смертність, причини.
17. Поняття про захворюваність, мета її вивчення.
18. Методи вивчення захворюваності, можливості застосування окремих методів, їх переваги та недоліки.
19. Міжнародна статистична класифікація хвороб.
20. Види захворюваності, які вивчаються в Україні.
21. Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань.
22. Система охорони здоров'я в Україні. Принципи та організація.
23. Організація первинної медичної допомоги на засадах сімейної медицини.
24. Організація вторинної та третинної допомоги.
25. Організація стаціонарної допомоги населенню, забезпеченість населення ліжками, рівні госпіталізації. Госпітальний округ. Аналіз діяльності стаціонару.
26. Особливості медичного забезпечення сільського населення.
27. Організація акушерсько-гінекологічної допомоги. Репродуктивне здоров'я жінок.
28. Організація медичної допомоги дитячому населенню.
29. Організація медичної допомоги людям літнього віку. Хоспісна та паліативна допомога.
30. Екстрена медична допомога.
31. Поняття якості та ефективності медичної допомоги, їх критерії. Стандарти якості в діяльності стоматологічних закладів.
32. Експертиза тимчасової втрати працездатності: завдання лікуючих лікарів, лікарсько-консультативної комісії (ЛКК).
33. Види тимчасової непрацездатності, Порядок видачі та продовження листків непрацездатності при різних її видах.
34. Експертиза стійкої непрацездатності. Медико-соціальні експертні комісії (МСЕК).
35. Групи та причини інвалідності. Організація реабілітації інвалідів.
36. Характеристика стоматологічного статусу популяції. Критерії стоматологічного здоров'я.
37. Організація амбулаторно-поліклінічної стоматологічної допомоги міському населенню. Структура та завдання міської (районної) стоматологічної поліклініки
38. Стаціонарна допомога стоматологічним хворим. Стоматологічне відділення обласної (центральної міської) багатопрофільної лікарні, основні завдання, організаційна структура.
39. Особливості організації стоматологічної допомоги сільському населенню. Виїзні форми надання стоматологічної допомоги.
40. Організація стоматологічної допомоги вагітним та дітям. Дитяча стоматологічна поліклініка (відділення), функції, структура, аналіз роботи.
41. Служба громадського здоров'я в Україні, її завдання та зміст діяльності.
42. Теоретичні основи управління. Закони, принципи та методи управління.
43. Мета та завдання Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), її структура, форми діяльності.

14. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Стоматологічна захворюваність населення України та інших країн.
2. Роль біогеохімічних провінцій та рівня антропогенних забруднень у епідеміології стоматологічних захворювань.
3. Сучасні форми профілактики карієсу та пародонтозу.
4. Сучасний погляд на проблеми організації стоматологічної допомоги населенню України.
5. Актуальні організаційні проблеми дитячої стоматології.
6. Шляхи реалізації потреб населення у стоматологічному протезуванні.
7. Організація стаціонарної допомоги в стоматології: потреба, обсяги, специфіка.
8. Організація невідкладної стоматологічної допомоги міському та сільському населенню.
9. Організація стоматологічної допомоги населенню в країнах світу.

			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90/3,0	2 (№ 1-2)	9	12	10	8	0	12/10/8	80

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, але може бути різною для різних модулів однієї дисципліни і визначатися кількістю тем у модулі.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу та дорівнює 120 балам (12 балів x 9 тем = 108+12 балів за індивідуальну роботу = 120 балів).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при визначенні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу (8 балів x 9 тем = 72+8 балів за індивідуальну роботу = 80 балів).

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 8 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. ***В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.***

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Підсумковий модульний контроль (ПМК)

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав ***не менше 50 балів.***

Оцінювання модуля та дисципліни

Оцінка за модуль визначається як сума підсумкового балу за поточну навчальну діяльність та балу за підсумковий модульний контроль і відображається за 200-бальною шкалою.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Визначення кількості балів, яку студент набрав з дисципліни

Кількість балів, яку студент набрав з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх модулів дисципліни (сума балів за усі модулі ділиться на кількість модулів дисципліни).

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

За рішенням Вченої ради університету до кількості балів, яку студент набрав із дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали (не більше 8 балів) за призове місце на міжнародних олімпіадах та II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади, але у жодному разі загальна сума балів за дисципліну не може перевищити 200 балів.

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалою ECTS та за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисциплін незалежно конвертуються як у чотирибальну шкалу, так і у шкалу ECTS.

Бали шкали ECTS у чотирибальну шкалу НЕ КОНВЕРТУЮТЬСЯ і навпаки.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються **кафедрою** у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижченаведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Примітка Ці критерії також застосовуються при визначенні оцінки за модуль за необхідності.

Студенти, які навчаються на одному факультеті, курсі, за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«A»	Найкращі 10 % студентів
«B»	Наступні 25 % студентів
«C»	Наступні 30 % студентів
«D»	Наступні 25 % студентів
«E»	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок «A», «B», «C», «D», «E» проводиться **деканатами** для студентів відповідного курсу та факультету, які навчаються за однією спеціальністю і **успішно** завершили вивчення дисципліни.

Студенти, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються, навіть після перескладання модуля. Такі студенти після перескладання автоматично отримують бал «E».

Оцінки з дисципліни «FX», «F» («2») виставляються студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий модульний контроль. Ця категорія студентів має право на перескладання підсумкового модульного контролю за затвердженим графіком (але не пізніше початку наступного семестру). Повторне складання підсумкового модульного контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з модуля, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового модульного контролю. Ця категорія студентів має право на повторне вивчення модуля.

За дозволом ректора студент може підвищити оцінку з дисципліни шляхом перескладання підсумкового модульного контролю (не більше трьох разів за весь період навчання).

Оцінка ECTS у традиційну чотирибальну шкалу НЕ конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала є незалежними.

200-бальна та чотирибальна шкали характеризують фактичну успішність кожного студента із засвоєння навчальної дисципліни. Шкала ECTS є відносною, порівняльною, рейтинговою, яка встановлює належність студента до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Тому оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» - оцінці «добре» тощо. Як правило, при конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою.

17. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. - Вид. 3 – Вінниця: «Нова книга», 2013. – 560 с.
2. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by Roges Detels, Martin Gulliford, Quarraisha Abdool Karim and Chorh Chuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.
3. Medical Statistics at a Glance Text and Workbook. Aviva Petria, Caroline Sabin. – Wiley-Blackwell, 2013. – 288 p.
4. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я (для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України IV рівня акредитації. – К.: Книга плюс, 2010. – 328 с.
5. Москаленко В.Ф., Гульчій О.П., Голубчиков, Ледощук Б.О., Лехан В.М., Огнева В.А., Литвинова Л.О., Максименко О.П., Тонковид О.Б. / За загальною редакцією члена-кореспондента АМН України, професора В.Ф. Москаленка // Біостатистика. – К.: Книга плюс, 2009. – 184с.

Допоміжна

1. Board Review in Preventive Medicine and Public Health. Gregory Schwaid. - ELSEVIER., 2017. – 450 p.
2. Donaldson`s Essential Public Health, Fourth Edition. [Liam J. Donaldson](#), [Paul Rutter](#) – CRC Press, Taylor&Francis Group, 2017 – 374 p.
3. Jekel`s epidemiology, biostatistics, preventive medicine and public health. Fourth edition. David L. Katz, Joann G. Elmore, Dorothea M.G. Wild, Sean C. Lucan. – ELSEVIER., 2014. – 405 p.
4. Oxford Handbook of Public Health Practice, Fourth Edition. Charles Guest, Walter Ricciardi, Ichiro Kawachi, Iain Lang. – Oxford University Press, 2012. – 656 p.
5. Primer of Biostatistics, Seventh Edition. Stanton A. Glantz – McGraw-HillEducation, 2012. – 320 p.

Інформаційні ресурси

- Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
- Европейская база данных «Здоровье для всех» www.euro.who.int/ru/home
- Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
- Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org

- Національна медична бібліотека США – MEDLINE www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
- Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
- Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua

УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Доцент Бідучак Анжела Степанівна